

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

FOU nr 1982.36 (Gældende)

Aktindsigt i sag i forligsinstitutionen

Ministerium: Folketinget

Aktindsigt i sag i forligsinstitutionen

Henstillet til statens forligsmænd i arbejdsstridigheder at genoptage behandlingen af en anmodning om aktindsigt i forligsinstitutionens sag vedrørende afstemning om mæglingforslaget på AC-området i april 1981.

(J. nr. 1981-617-01)

I skrivelse af 14. maj 1981 klagede journalist A til den tidligere ombudsmand over, at statens forligsmænd i arbejdsstridigheder ved daværende forligsmand B samme dag havde nægtet at imødekomme hans anmodning om aktindsigt i nogle dokumenter i forligsinstitutionens sag vedrørende afstemningen om mæglingforslaget på AC-området.

Den tidligere ombudsmand erklærede sig inhabil til at behandle klagen, hvorefter folketingets retsudvalg anmodede landsdommer Povl Hansen om at udøve ombudsmandens funktioner i sagen. I skrivelse af 31. august 1982 anmodede Povl Hansen retsudvalget om fritagelse for hvervet, og under henvisning hertil anmodede retsudvalget mig om at færdigbehandle sagen. Sagen havde i nogen tid beroet på afslutningen af den nedenfor omtalte straffesag mod A.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at det i sagen omhandlede mæglingforslag på AC-området blev fremsat af forligsmand B den 14. april 1981. Der blev herefter foretaget en afstemning om mæglingforslaget inden for AC-området, og resultatet af afstemningen blev meddelt forligsmanden under et møde i forligsinstitutionen den 8. maj 1981 kl. 14. Forligsmanden offentliggjorde afstemningsresultatet kl. ca. 14.30.

Forinden var der inden for AC opstået tvivl om, hvorvidt stemmerne om mæglingforslaget skulle opgøres efter ACs interne regler eller efter forligsmandslovens regler.

I skrivelse af 13. maj 1981 til forligsinstitutionen anmodede journalist A om at blive gjort bekendt med

1) »de dokumenter, som efter afstemningsprocedurens afslutning er overdraget forligsinstitutionen fra Akademikernes Centralorganisation« og

2) »den kommunikation, som er foregået fra forligsinstitutionen til AC og dennes medlemsorganisationer vedrørende spørgsmålet om den metode, der skal anvendes ved opgørelsen af resultatet af afstemningerne, samt om hvilke afstemningsprocedurer der er i overensstemmelse med forligsmandsloven«.

A anmodede om at få dokumenterne udleveret samme dag eller senest dagen efter. I tilfælde af, at forligsinstitutionen nægtede ham indsigt i de omtalte dokumenter, anmodede han om at modtage et skriftligt afslag med henvisning til de bestemmelser i offentlighedsloven, som forligsinstitutionen henholdt sig til.

Den 14. maj 1981 ved 14-tiden mødte A forligsmand B i forhallen til arbejdsretten. A spurgte til sagen, og B svarede ham, at han ikke kunne få noget udleveret.

Senere samme dag afleverede A personligt sin klage i skrivelsen af 14. maj 1981 til ombudsmandens kontor. Han klagede over, at forligsinstitutionen havde nægtet at imødekomme hans anmodning om aktindsigt, og at forligsinstitutionen havde nægtet at imødekomme hans anmodning om skriftligt afslag. Som begrundelse for sin anmodning om aktindsigt henviste han til, at det var af aktuell interesse for alle, som var omfattet af mæglingforslaget, at få klarlagt, hvilke beregningsmetoder og hvilke lovfortolkningsmetoder der var lagt til grund for forligsmandes afgørelse. Endvidere var det af almen offentlig interesse at få klarlagt, om afgørelsen havde fulgt forligsmandslovens regler.

A sendte samme dag kopi af sin klage til forligsinstitutionen.

I en udtalelse af 26. august 1981 bekræftede statens forligsmænd i arbejdsstridigheder, at forligsmand B den 14. maj 1981 havde mødt A i forhallen til arbejdsretten, og at han i den forbindelse havde meddelt ham, at han »ikke havde tid til at tale med ham, og at han ikke ville få oplysninger af nogen art fra forligsinstitutionen«.

I skrivelse af 9. december 1982 anmodede jeg statens forligsmænd i arbejdsstridigheder om en supplerende udtalelse. I skrivelsen anførte jeg bl.a., at jeg gik ud fra, at den mundtlige meddelelse fra forligsmand B til A den 14. maj 1981 skulle opfattes som en afgørelse fra statens forligsmænd i arbejdsstridigheder om at afslå den anmodning om aktindsigt, som A havde fremsat i skrivelsen af 13. maj 1981. Da det ikke fremgik af sagen, anmodede jeg om nærmere oplysninger dels om, hvilke dokumenter forligsinstitutionen afslog A indsigt i, dels om, hvilke bestemmelser i offentlighedsloven forligsinstitutionens afslag var baseret på. Endvidere anmodede jeg om oplysning om grunden til, at forligsinstitutionen undlod at imødekomme A's anmodning om at modtage skriftlig besvarelse på begæringen om aktindsigt og om grunden til, at institutionen ikke imødekom hans anmodning om en begrundelse for afgørelsen.

I en supplerende udtalelse af 17. januar 1983 henholdt statens forligsmænd i arbejdsstridigheder sig til en vedlagt udtalelse af 12. januar 1983 fra den tidligere forligsmand B. Han oplyste heri, at han ikke var bekendt med, »at journalist (A) havde skrevet til forligsinstitutionen, da jeg afviste ham. Selv om jeg havde haft kendskab til, at han havde forespurgt skriftligt, havde jeg ikke besvaret brevet, idet jeg mener, at det måtte være forligsmandskollegiet eller formanden, som måtte tage stilling til om og hvorledes der eventuelt skulle svares. Det har gennem alle årene været fast praksis i forligsinstitutionen, at man ikke lader presse eller andre få indblik i de papirer, som af parterne overlades til en forligsmand. Dette har vel navnlig været støttet på § 13 i forligsmandsloven og nu på bemærkningen p. 48 i den kommenterede udgave af offentlighedsloven«.

I udtalelsen af 17. januar 1983 bemærkede statens forligsmænd i arbejdsstridigheder endvidere, at B mundtligt havde oplyst, at hans mundtligt meddelte afslag i hovedsagen dækkede de begæringer om aktindsigt, som A havde fremsat i skrivelsen af 13. maj 1981. Besvarelsen af denne henvendelse betragtede forligsinstitutionen som sket ved det mundtlige afslag, »og at dette også var klagerens opfattelse, bestyrkedes ved, at forligsmændene ved et brev dateret 14. maj 1981 modtog en kopi af klagen til ombudsmanden dateret samme dag«.

I en skrivelse til A's advokat udtalte jeg følgende:

»Efter offentlighedslovens § 1, stk. 1, kan enhver forlange at blive gjort bekendt med dokumenter i sager, der er eller har været under behandling i den offentlige forvaltning.

Efter offentlighedslovens § 7 er pligten til at meddele oplysninger dog begrænset af lovgivningens bestemmelser om tavshedspligt for personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv.

En sådan bestemmelse om tavshedspligt findes i forligsmandslovens § 13, hvorefter »Det er forbudt at udstede erklæringer eller føre vidner om, hvad der af parterne oplyses eller foreslås under de af en forligsmand eller en mæglingsmand ledede forhandlinger, medmindre dette vedtages af begge parter, og det drejer sig om bestanddele af forliget ...«. Denne bestemmelse blev indsat i forligsmandsloven i 1921 for at sikre, at parterne kan udtale sig helt frit under forhandlingerne med forligsmanden, jfr. Erik Dreyer: Forligsinstitutionen gennem 50 år, Socialt Tidsskrift 1960, s. 56-57.

Efter offentlighedslovens § 7 kan forligsinstitutionen således afslå begæringer om aktindsigt i det omfang, aktindsigt vil stride imod bestemmelsen i forligsmandslovens § 13.

I den foreliggende sag har forligsinstitutionen som nævnt ovenfor henvist til bemærkninger i den kommenterede udgave af offentlighedsloven s. 48. Disse bemærkninger knytter sig til offentlighedslovens § 2, stk. 2, nr. 4, som indeholder følgende:

»Stk. 2. Bestemmelsen i § 1 er endvidere uanvendelig, hvis adgangen til at blive gjort bekendt med sagens dokumenter findes at burde vige for væsentlige hensyn til

1) ...

...

4) Beskyttelse af andre interesser hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.«

Omfattes kun en del af et dokument af den nævnte bestemmelse, skal den pågældende gøres bekendt med dokumentets øvrige indhold, jfr. offentlighedslovens § 2, stk. 3.

Som eksempler på dokumenter, der vil kunne undtages efter bestemmelsen i § 2, stk. 2, nr. 4, er der i forarbejderne til loven nævnt »dokumenter, der indeholder oplysninger om, hvad der passerer under de forhandlinger, der finder sted i forligsinstitutionen for arbejdsstridigheder«, jfr. Folketingstidende 1969/70, tillæg A, sp. 589, og den kommenterede offentlighedslov s. 48.

Undtagelsesbestemmelserne i offentlighedslovens §§ 7 og 2, stk. 2, nr. 4, omfatter således med sikkerhed kun dokumenter, der fremkommer i forbindelse med de af en forligsmand eller en mæglingsmand ledede forhandlinger. Spørgsmålet om adgangen til aktindsigt i dokumenter, der fremkommer i forbindelse med andre dele af forligsinstitutionens virksomhed, må derimod bedømmes med udgangspunkt i offentlighedslovens almindelige bestemmelser.

Som nævnt ovenfor, anmodede jeg i skrivelsen af 9. december 1982 statens forligsmænd om oplysning om, hvilke dokumenter forligsinstitutionen afslog (A) indsigt i.

Statens forligsmænd har ikke i udtalelsen af 17. januar 1983 besvaret mit spørgsmål.

Jeg har modtaget en udskrift af dombogen for Københavns byrets 14. afdeling for den 10. november 1982 vedrørende en sag, som anklagemyndigheden havde rejst mod blandt andre (A). Udskriften efterlader det indtryk, at der ikke eller i hvert fald kun i meget begrænset omfang har foreligget sådanne dokumenter i forligsinstitutionen, som (A's) anmodning i skrivelsen af 13. maj 1981 omfatter.

Under en telefonsamtale den 4. maj 1983 med en af mine medarbejdere har De oplyst, at Deres klient - uanset det anførte og uanset den tid, der er gået siden anmodningen fra maj 1981 - ønsker at fastholde sin anmodning om aktindsigt.

Jeg har på den baggrund samtidig hermed henstillet til statens forligsmænd i arbejdsstridigheder, at institutionen genoptager behandlingen af (A's) anmodning om aktindsigt i skrivelsen af 13. maj 1981 og i en skrivelse til Dem angiver, hvilke dokumenter der er tale om, og meddeler Dem, i hvilket omfang anmodningen om aktindsigt kan imødekommes.

Jeg har udbedt mig underretning om, hvad der videre sker i sagen.

Jeg finder ikke på det foreliggende grundlag at have tilstrækkelig anledning til at foretage videre.«

Den 7. juni 1983 sendte statens forligsmænd i arbejdsstridigheder mig en genpart af sin samtidige skrivelse til A's advokat. Det fremgik heraf, at forligsinstitutionen i anledning af min henstilling havde sendt advokaten »indberetningen fra AC af 8. maj 1981 til forligsinstitutionen, diverse indberetninger fra offentlige arbejdsgivere samt kopier af de breve til AC fra medlemsorganisationerne, som er overdraget forligsinstitutionen«. Der fandtes ikke i sagen »dokumenter eller andre oplysninger« om den kommunikation vedrørende afstemningsmetoden, som A havde anmodet om aktindsigt i.

Jeg meddelte herefter statens forligsmænd, at jeg tog det oplyste til efterretning, og at jeg ikke foretog videre i sagen.